

Onderzoeksrapport: Bevraging ondersteuningsmodel 2020-2021

1. Inleiding

Als ondersteuningsnetwerk werken wij binnen de decretale opdracht uit de omzendbrief en de principes die gebaseerd zijn op het groeidocument van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Om de kwaliteit van de ondersteuning op de klasvloer en de onderlinge samenwerking tussen het ONW en scholen verder te optimaliseren, vinden we het belangrijk om ook de scholen gewoon onderwijs te betrekken als belangrijke partner binnen onze interne kwaliteitszorg.

In het schooljaar 2018-2019 organiseerden we een klankbordgroep rond het thema *Evaluatie van het ondersteuningsmodel*. Het doel van een klankbordgroep is om de partners van het gewoon onderwijs meer te betrekken bij onze werking. Co-creatie binnen het ondersteuningsmodel betekent immers dat gewone en buitengewone scholen op gelijkwaardige basis expertise samenbrengen om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en leraren(teams) te ondersteunen. Een klankbordgroep behandelt een onderwerp en werkt concreet aan visie, ideeën, etc. waar mogelijk een concreet product uit volgt.

Het doel van deze specifieke klankbordgroep was om een gemeenschappelijk instrument te ontwikkelen om te peilen naar het ervaren effect van ondersteuning binnen het co-creatief partnerschap, vanuit de acht principes van de ondersteuningsopdracht. In een tweede doel beoogde de peiling aanknopingspunten te geven voor een verdere optimalisering van de invulling van de ondersteuningsopdracht volgens de acht principes.

Uit de bespreking binnen de klankbordgroep is er een bevraging gekomen om de concretisering van het ondersteuningsmodel binnen het ONW WBB te evalueren. Vanuit de bevraging trachten we een antwoord te formuleren op volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe ervaren de scholen gewoon onderwijs de invulling van het ondersteuningsmodel door ONW West-Brabant-Brussel?
 - a. Op vlak van de verschillende ondersteuningsniveaus (leerling, leerkracht, school)
 - b. Op vlak van de verschillende principes van de ondersteuningsopdracht
2. In welke mate is er een verband tussen het onderwijsniveau van de school (basis – secundair) en de ervaringen met betrekking tot de invulling van het ondersteuningsmodel?
 - a. Op vlak van de verschillende ondersteuningsniveaus (leerling, leerkracht, school)
 - b. Op vlak van de verschillende principes van de ondersteuningsopdracht
3. In welke mate is er een verband tussen het aantal actieve ondersteuningsvragen in de school en de ervaringen met betrekking tot de invulling van het ondersteuningsmodel?
 - a. Op vlak van de verschillende ondersteuningsniveaus (leerling, leerkracht, school)
 - b. Op vlak van de verschillende principes van de ondersteuningsopdracht
4. Hoe zijn de ervaringen met betrekking tot de invulling van het ondersteuningsmodel geëvolueerd ten opzichte van schooljaar 2019-2020?
 - a. Op vlak van de verschillende ondersteuningsniveaus (leerling, leerkracht, school)
 - b. Op vlak van de verschillende principes van de ondersteuningsopdracht

2. Aanpak

2.1. Vragenlijst

De vragenlijst peilt naar zes van de acht werkingsprincipes van het ondersteuningswerk. De principes *professionalisering* en *recht op ondersteuning* zijn items die eerder betrekking hebben op de interne werking van het ondersteuningsnetwerk en minder op de concrete werking op de klasvloer. Daarom worden deze niet meegenomen in de bevraging er principe worden stellingen gegeven op het niveau van het schoolteam, de leerkracht en de leerling. De respondent geeft voor elke stelling aan in hoeverre hij/zij akkoord gaat op een schaal van 1 tot 5 (helemaal niet akkoord – helemaal akkoord). De interactie tussen de zes principes en drie niveaus van ondersteuning kunnen worden weergegeven in een matrix, zoals afgebeeld in Tabel 1. Ook heeft de respondent voor elk principe de optie om sterktes en groeikansen te formuleren als aanvulling op de gesloten vragen.

Tabel 1: Vragen per principe per ondersteuningsniveau

Principe	Schoolniveau	Leerkrachtniveau	Leerlingniveau
Co-creatie	Vraag 1	Vraag 2	Vraag 3
Ondersteuning op maat	Vraag 4	Vraag 5	Vraag 6
Flexibele inzet	Vraag 7	Vraag 8	Vraag 9
Efficiënte inzet	Vraag 10	Vraag 11	Vraag 12
Effect op de klasvloer	Vraag 13	Vraag 14	Vraag 15
Zorgregie in de school	Vraag 16	Vraag 17	Vraag 18

De formulering van de stellingen over het principe *zorgregie in de school* is licht aangepast in vergelijking met de bevraging van schooljaar 2019-2020. Voor de onderzoeksvraag in verband met de evolutie ten opzichte van schooljaar 2019-2020 (4) wordt het principe *zorgregie in de school* dan ook niet meegenomen.

2.2. Respondenten

De bevraging werd via een nieuwsbrief verstuurd naar de e-mailadressen van de contactpersonen van de 167 scholen gewoon onderwijs binnen Ondersteuningsnetwerk West-Brabant-Brussel. De vragenlijst werd ingevuld door 110 personen uit 83 scholen, waarvan 70 basisscholen en 13 secundaire scholen.

De doelgroep van de bevraging zijn zorgcoördinatoren en leerlingbegeleiders. We schatten in dat zij het beste zicht hebben op de combinatie van zowel het algemene verloop van de ondersteuning als de effecten op het niveau van de concrete ondersteuningsvragen. De grote meerderheid van de respondenten is zorgcoördinator (65%). Daarnaast werd de bevraging ook ingevuld door (adjunct) directeurs (15%), klasleerkrachten (11%) en leerlingbegeleiders (7%). Ten slotte gaf een kleine groep respondenten (2%) aan een andere, niet-gespecificeerde functie op te nemen.

2.3 Verwerking

Voor verwerking van de kwantitatieve data uit de stellingen berekenen we een schaalscore per principe (som over de ondersteuningsniveaus heen) en een schaalscore per ondersteuningsniveau (som over de principes heen). De schaalscores per principe hebben een theoretisch maximum van 15 (3 ondersteuningsniveaus * 5-puntenschaal).

De schaalscores per ondersteuningsniveau kunnen maximum tot 30 gaan (6 principes * 5-puntenschaal). Wanneer we het hieronder over 'schaalscores' hebben, bedoelen we dit steeds zowel per principe als per ondersteuningsniveau.

Wanneer meerdere personen uit dezelfde school de bevraging invulden, werd eerst het gemiddelde van hun resultaten berekend en als één antwoord meegeteld. Op die manier telt de mening van elke school even zwaar door.

Voor onderzoeksvraag 1 maken we gebruik van de gemiddelde schaalscores. Deze worden aangevuld met de kwalitatieve informatie uit de open vragen met betrekking tot de sterktes en groeikansen per principe. Voor onderzoeksvraag 2 berekenen we een aparte schaalscore per onderwijsniveau van de school. De gemiddeldes van deze twee groepen worden met elkaar vergeleken aan de hand van een independent samples t-test¹. Voor onderzoeksvraag 3 gaan we na wat de correlatie is tussen het aantal actieve ondersteuningsvragen enerzijds, en de schaalscore anderzijds. Voor onderzoeksvraag 4 vergelijken we de gemiddelde schaalscores van schooljaar 2020-2021 met die van 2019-2020 met een independent samples t-test. Deze vullen we aan met de kwalitatieve informatie uit de open vragen met betrekking tot de evolutie ten opzichte van vorig schooljaar.

Aan de hand van statistische significantie gaan we na of we de uitkomsten van deze steekproef van 83 scholen mogen doortrekken naar de populatie van de 167 scholen voor gewoon onderwijs in ons ondersteuningsnetwerk. Gezien de praktische aard van dit onderzoek beschouwen een verschil als significant bij een p-waarde van 0,10 in plaats van de meer gebruikelijke 0,05. Dit betekent dat we in dat geval met respectievelijk 90% of 95% betrouwbaarheid kunnen stellen dat we de gevonden resultaten kunnen veralgemenen naar de andere scholen in het netwerk.

3. Resultaten

3.1 Hoe ervaren de scholen gewoon onderwijs de invulling van het ondersteuningsmodel door ONW West-Brabant-Brussel?

Tabel 2 geeft gemiddelde schaalscores weer voor de verschillende ondersteuningsniveaus. De principes worden als positiefst ervaren op *leerlingniveau*, vervolgens op *leerkrachtniveau* en ten slotte op *schoolniveau*. De ondergrens van het betrouwbaarheidsinterval van het *leerlingniveau* ligt hoger dan de bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval van het *schoolniveau*. Aangezien er geen overlap is tussen de twee betrouwbaarheidsintervallen, kunnen we met 95% betrouwbaarheid stellen dat de principes ook in de populatie **positiever ervaren** worden op **leerlingniveau** dan op schoolniveau. Het betrouwbaarheidsinterval van het *leerkrachtniveau* overlapt met zowel *leerlingniveau* als *schoolniveau*. Dit betekent dat er onvoldoende evidentie is om te stellen dat er effectief een verschil is tussen deze ondersteuningsniveaus.

Tabel 2: Schaalscores per ondersteuningsniveau

Ondersteuningsniveau	mean	sd	95% betrouwbaarheidsinterval	
			Ondergrens	Bovengrens
Leerlingniveau	27,05	3,46	26,31	27,79
Leerkrachtniveau	25,92	4,23	25,01	26,82
Schoolniveau	24,47	4,68	23,47	25,47

¹ <https://statistics.laerd.com/statistical-guides/independent-t-test-statistical-guide.php>

Tabel 3 geeft de gemiddelde schaalscores voor de verschillende principes weer. Deze worden gerangschikt van meest positief ervaren naar minst positief ervaren. De ondergrenzen van de betrouwbaarheidsintervallen van de principes *zorgregie in de school*, *flexibiliteit* en *ondersteuning op maat* liggen hoger dan de bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval van het principe *effect op de klasvloer*. Aangezien er geen overlap is tussen de betrouwbaarheidsintervallen, kunnen we met 95% betrouwbaarheid stellen dat de principes ***zorgregie in de school*, *flexibiliteit* en *ondersteuning op maat*** ook in de populatie **positiever** ervaren worden dan het principe *effect op de klasvloer*. Het betrouwbaarheidsinterval van de principes *efficiënte inzet* en *co-creatie* overlapt met zowel *zorgregie in de school*, *flexibiliteit* en *ondersteuning op maat* enerzijds, en *effect op de klasvloer* anderzijds. Dit betekent dat er onvoldoende evidentie is om te stellen dat deze principes effectief verschillen van elkaar.

Tabel 3: Schaalscores per principe

Principe	mean	sd	95% betrouwbaarheidsinterval	
			Ondergrens	Bovengrens
Zorgregie in de school	13,65	2,14	13,19	14,11
Flexibiliteit	13,55	2,04	13,11	13,99
Ondersteuning op maat	12,91	2,40	12,40	13,43
Efficiënte inzet	12,85	2,47	12,32	13,38
Co-creatie	12,84	2,50	12,30	13,37
Effect op de klasvloer	11,78	2,79	11,18	12,37

De respondenten ervaren een **professionele samenwerking met het ONW** en zien een sterkte in de samenwerking met ondersteuners die **rekening houden met de schooleigen zorgvisie/beleid**. **Overleg** met de zorgcoördinator of leerlingbegeleider is een must voor de tevredenheid op vlak van *zorgregie in de school*. Een aantal deelnemers geeft aan dat er nog meer overlegmomenten mogen ingepland worden om deze pijler te ondersteunen. Een vereenvoudiging van de procedure voor aanmelding en (meer) rechtstreeks contact van de ondersteuner met de ouders wordt door een deelnemer aangereikt als suggestie ter ondersteuning van de samenwerking en de zorgregie. Ook continuering van ondersteuners wordt aanbevolen, met het kennen van school en visie en de aanpassing van ondersteuning hierop als belangrijkste troef.

De deelnemers geven aan tevreden te zijn over de ondersteuning wanneer die **rekening houdt met de noden van de leerling en leerkracht**, en hiernaar *flexibel* wordt ingezet (tijdsperspectief). Zij vragen vooral naar meer uren ondersteuning en geven aan dat ondersteuners te veel leerlingen dienen te ondersteunen waardoor zij hun werk niet voldoende kunnen doen. De respondenten zijn vragende partij naar vaste momenten in de week waarop de ondersteuning kan plaats vinden.

De sterktes die de respondenten aangeven met betrekking tot *ondersteuning op maat* zijn zeer divers en kennen geen duidelijke lijn. Deelnemers geven aan dat zij vooral meerwaarde zien in het bieden van antwoorden op de noden van zowel de school, de leerkracht als de leerling. De relatie van de ondersteuner met de leerkracht is hier een bepalende factor. Ook hier wordt **regelmatig overleg voor afstemmen** over doelen en samenwerking als een meerwaarde gezien. Een aantal respondenten zien een sterkte in het doelgericht werken en de flexibiliteit (in opnemen van taken, aansluiten bij overleg, ...). De groeikansen die door de deelnemers worden aangehaald, situeren zich hier in de vraag naar meer ondersteuning en het rekening houden met de draagkracht en de noden van de leerkracht. De scholen wensen meer overleg en communicatie in functie van deze pijler maar ook met betrekking tot contacten met ouders.

Wat betreft de *efficiënte inzet* geven de deelnemers als sterkte aan dat zij tevreden zijn over de **koppeling van de ondersteuner aan het soort ondersteuningstraject**. Een gevolg daarvan is dat zij een meer waardevolle inbreng en meer deskundigheid ervaren. Zij zien een meerwaarde in het

doelgericht werken en het overleg in het miniteam. De groeikansen voor deze pijler liggen in het meer inzetten op klas- en schoolniveau van de ondersteuning en het sneller bespreken van ondersteuningsvraag in het miniteam in functie van het inzetten van extra deskundigheid.

De respondenten geven aan op vlak van *co-creatie* het meest tevreden te zijn over het **samen uitwisselen van ideeën en tips**. Zij hebben nood aan nieuwe input en verwachten hiervoor een grote mate van deskundigheid bij de ondersteuner. De respondenten zien een meerwaarde in het **tijd voorzien voor overleg** in functie van afstemming tussen school en ondersteuner. Ze waarderen verder de **open communicatie** vanuit het ONW. De deelnemers merken ook op dat er nog groeikansen liggen in de co-creatie. Dit is vooral waar het gaat om de deskundigheid van het BuO binnen te brengen en het benutten van de overlegkansen voor afstemming. Ze doen een oproep voor meer uren ondersteuning en het continueren van de ondersteuner voor hun school (in functie van verbinding en vertrouwen). Het ONW mag van hen nog meer inzetten op het leerkrachtgericht werken.

De deelnemers geven qua *effect op de klasvloer* aan dat ze over het algemeen tevreden zijn over de extra begeleiding en hulp. Leerkrachten hebben het gevoel er niet alleen voor te staan en leerlingen kunnen blijven aansluiten bij de klasgroep. Het fijne is dat de tips kunnen worden **doorgetrokken naar de klas en de andere leerlingen**. De groeikansen liggen vooral in het werken op leerkracht- en schoolniveau, meer inzetten van deskundigheid vanuit het ONW en evaluatie van de doelen. Twee respondenten geven aan dat zij te weinig frequentie ervoeren in de ondersteuning om tot een effect te komen en samen iets op te bouwen.

3.2 In welke mate is er een verband tussen het onderwijsniveau van de school (basis – secundair) en de ervaringen met betrekking tot de invulling van het ondersteuningsmodel?

Tabel 4 toont het overzicht van het effect van het onderwijsniveau van de school op hoe zij de verschillende ondersteuningsniveaus ervaren. De basisscholen ervaren de principes op *leerkrachtniveau* en *schoolniveau* positiever dan de secundaire scholen. Het gaat in beide gevallen om een klein effect. Op *leerlingniveau* ervaren de secundaire scholen de principes positiever dan de basisscholen. Dit effect is echter verwaarloosbaar. Geen van deze effecten is statistisch significant. Dit wil zeggen dat we de gevonden verschillen tussen basis- en secundair onderwijs niet kunnen doortrekken naar de populatie.

Tabel 4: Effect van onderwijsniveau op scores per ondersteuningsniveau

Ondersteuningsniveau	μ basis	μ secundair	d	p
Leerkrachtniveau	26,19	24,77	0,34	0,27
Schoolniveau	24,68	23,58	0,24	0,46
Leerlingniveau	27,10	27,15	0,02	0,96

In Tabel 5 zien we een overzicht van het effect op het onderwijsniveau van de scholen op hoe deze de verschillende principes ervaren. *Effect op de klasvloer* wordt door de **basisscholen positiever** ervaren dan door de secundaire scholen. Dit is een gemiddeld effect en statistisch significant. We kunnen dus met 90% betrouwbaarheid stellen dat we dit effect ook in de populatie zullen terugvinden.

Ook *ondersteuning op maat* wordt door de basisscholen positiever ervaren dan door de secundaire scholen. De principes *flexibiliteit* en *co-creatie* worden positiever ervaren door de secundaire scholen dan door de basisscholen. Het gaat in alle drie de gevallen om kleine, niet significante effecten. De effecten voor *efficiënte inzet* en *zorgregie in de school* zijn verwaarloosbaar.

Tabel 5: Effect van onderwijsniveau op scores per principe

Principe	μ basis	μ secundair	d	p
Effect op de klasvloer	12,11	10,54	0,57	0,06
Flexibiliteit	13,52	14,08	0,30	0,35
Co-creatie	12,79	13,42	0,28	0,43
Ondersteuning op maat	13,03	12,38	0,26	0,38
Efficiënte inzet	12,90	12,42	0,19	0,54
Zorgregie in de school	13,68	13,38	0,13	0,65

3.3 In welke mate is er een verband tussen het aantal actieve ondersteuningsvragen in de school en de ervaringen met betrekking tot de invulling van het ondersteuningsmodel?

Tabel 6 toont hoe groot de samenhang is tussen het aantal actieve ondersteuningsvragen op een school en hoe zij de verschillende ondersteuningsniveaus ervaren. Op *schoolniveau* is er een **kleine positieve samenhang** tussen het aantal ondersteuningsvragen en de ervaring met betrekking tot de ondersteuning. Dit wijst erop dat scholen met veel actieve ondersteuningsvragen gemiddeld gezien positiever staan ten opzichte van de principes op *schoolniveau*. Bovendien is deze samenhang **significant**, en kunnen we met 95% betrouwbaarheid stellen dat we deze ook in de populatie zullen terugvinden.

Ook op *leerkrachtniveau* zien we een kleine positieve samenhang. Deze is echter niet statistisch significant. De samenhang op *leerlingniveau* is verwaarloosbaar.

Tabel 6: Samenhang tussen het aantal ondersteuningsvragen en scores per ondersteuningsniveau

Ondersteuningsniveau	Aantal ondersteuningsvragen	
	r	p
Schoolniveau	0,25	0,03
Leerkrachtniveau	0,14	0,22
Leerlingniveau	0,05	0,65

Tabel 7 vat samen hoe groot de samenhang is tussen het aantal actieve ondersteuningsvragen op een school en hoe zij de verschillende principes ervaren. Voor de principes **co-creatie en efficiënte inzet** is er een **kleine positieve samenhang** tussen het aantal ondersteuningsvragen en de ervaring met betrekking tot de ondersteuning. Bovendien is deze samenhang voor beide principes **significant**, en kunnen we met 90% betrouwbaarheid stellen dat we deze ook in de populatie zullen terugvinden.

Ook voor de principes *effect op de klasvloer*, *ondersteuning op maat* en *flexibiliteit* zien we een kleine positieve samenhang. Deze is echter bij geen van de drie statistisch significant. De samenhang bij *zorgregie in de school* is verwaarloosbaar.

Tabel 7: Samenhang tussen het aantal ondersteuningsvragen en scores per principe

Principe	Aantal ondersteuningsvragen	
	r	p
Co-creatie	0,19	0,08
Efficiënte inzet	0,19	0,10
Effect op de klasvloer	0,14	0,21
Ondersteuning op maat	0,11	0,32
Flexibiliteit	0,10	0,37
Zorgregie in de school	0,04	0,70

3.4 Hoe zijn de ervaringen met betrekking tot de invulling van het ondersteuningsmodel geëvolueerd ten opzichte van schooljaar 2019-2020?

Voor zowel **school-, leerling-, als leerkrachtniveau** geven de respondenten in schooljaar 2020-2021 aan de principes als **positiever te ervaren** dan dat de respondenten in schooljaar 2019-2020 deden. Dit wordt aangetoond in Tabel 8. Het gaat in alle drie de gevallen om grote, statistisch significante effecten. We kunnen dus met 95% betrouwbaarheid stellen dat we deze effecten ook in de populatie zullen terugvinden.

Tabel 8: Vergelijking van de scores per ondersteuningsniveau tussen schooljaar 2019-2020 en 2020-2021

Ondersteuningsniveau	μ 20-21	μ 19-20	d	p
Schoolniveau	20.05	15.80	1.06	0.00
Leerlingniveau	22.48	18.81	0.99	0.00
Leerkrachtniveau	21.42	17.52	0.96	0.00

Tabel 9 toont de verschillen tussen hoe de respondenten de principes in schooljaar 2019-2020 ervoeren en hoe de respondenten dit in schooljaar 2020-2021 deden. Voor de principes *co-creatie*, *ondersteuning op maat*, *efficiënte inzet* en *effect op de klasvloer* zien we **grote effecten**. Het is telkens schooljaar 2020-2021 dat hoger scoort. Voor het principe *flexibiliteit* is er een **gemiddeld effect**, ook in het voordeel van schooljaar 2020-2021. Alle **gevonden effecten** zijn **statistisch significant**. We kunnen met 95% betrouwbaarheid stellen dat we deze effecten ook in de populatie zullen terugvinden.

Tabel 9: Vergelijking van de scores per principe tussen schooljaar 2019-2020 en 2020-2021

Principe	μ 20-21	μ 19-20	d	p
Co-creatie	12.89	9.78	1.20	0.00
Ondersteuning op maat	12.92	10.39	0.94	0.00
Efficiënte inzet	12.82	10.30	0.93	0.00
Effect op de klasvloer	11.85	9.36	0.91	0.00
Flexibiliteit	13.61	12.30	0.55	0.00
Zorgregie in de school	nvt	nvt	nvt	nvt

De evolutie binnen *co-creatie* is volgens de respondenten vooral te wijten aan een betere samenwerking, duidelijkere communicatie en de uitbreiding van overlegmomenten. Bij *ondersteuning op maat* ervaren de respondenten meer en concreet (doelgericht) overleg. Een beperkt aantal deelnemers ziet een evolutie in de deskundigheid en de continuering. Voor het principe van *efficiënte inzet* is de algemene tendens dat er niet echt sprake is van een bepaalde evolutie: ze waren al positief en het is goed gebleven. Eén respondent geeft aan het infomoment aan het begin van het schooljaar als positief ervaren te hebben. Algemeen zien de deelnemers voor *effect op de klasvloer* een positieve evolutie die zij vooral wijten aan de continuering van de ondersteuner. Zij zien een positieve evolutie in een blijvend effect op de klasvloer en niet louter voor de leerling. De evolutie in *flexibele inzet* ten opzichte van de voorbije schooljaren ligt volgens de respondenten vooral in het duidelijker communiceren en vaste overlegmomenten die ingepland worden bij de start van de ondersteuning.

4. Conclusies

Uit bovenstaande resultaten kunnen we een aantal conclusies trekken. We focussen ons voornamelijk op de resultaten die statistisch significant zijn, aangezien we hierbij kunnen aannemen dat de gevonden effecten van toepassing zijn op alle scholen in het netwerk en niet enkel op de respondenten van de bevraging. Vervolgens formuleren we een aantal mogelijke verklaringen en aandachtspunten.

We zien dat, net zoals vorig schooljaar, de scholen positiever staan tegenover de invulling van de principes op leerlingniveau dan op schoolniveau. De leerling met (gemotiveerd) verslag is binnen de huidige regelgeving de ingang van de ondersteuning. Het is ook vaak in eerste instantie vanuit de zorg voor de leerling dat de school een aanmelding doet. Om ook op lange termijn de vruchten te kunnen plukken van de ondersteuning, is het waardevol dat de ideeën, aanpassingen etc. die werken voor deze ene leerling, verder op school verspreid en geïnternaliseerd worden. We merken dat de scholen hier de voordelen van inzien en vragende partij zijn om hier verder op in te zetten. De inspanningen die we het voorbije jaar gedaan hebben op schoolniveau zijn door de scholen opgemerkt. Wanneer we de vergelijking maken met vorig jaar, zien we dat de vooruitgang op schoolniveau het grootste is.

Deze vooruitgang ten opzichte van vorig jaar is zichtbaar voor alle ondersteuningsniveaus en principes. We zien dit als een bevestiging van een steeds vlotter lopende samenwerking tussen de verschillende partners in het netwerk. We hebben de voorbije jaren samen met alle partners hard ingezet op het netwerk en willen deze lijn graag doortrekken. We blijven samen met de scholen ook geloven in de nood om ondersteuning door te trekken op de drie niveaus en zo een meerwaarde te creëren voor de leerling, maar ook voor de leerkracht en de school. Het olievlekprincipe kan er op die manier voor zorgen dat er niet elk jaar opnieuw moet herstart worden, dat leerlingen effectief kunnen groeien in participatie en in hun leerproces, en dat leerkrachten en scholen kunnen groeien in het begeleiden van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

De scholen zijn het meest positief over de invulling van flexibiliteit, ondersteuning op maat en het vertrekken vanuit de zorgregie van de school. Ze geven aan dat ondersteuning goed aansluit bij de noden van de leerling, de leerkracht en de school. We vinden het belangrijk dat deze noden de kern zijn van de ondersteuning en dat de ondersteuning op de drie niveaus gebeurt. Bij het aansluiten bij de noden van de school, geven de scholen aan dat de ondersteuners hierbij hun zorgregie respecteren. Ondersteuning is immers geen eiland, maar bouwt verder op wat er al in de school aanwezig is. De scholen zien flexibiliteit vooral als de tijdsindeling op basis van de noden van leerlingen. Flexibiliteit kan echter ook gelinkt worden aan ondersteuning op maat van de doelen die op drie niveaus worden geformuleerd: leerling, leerkracht en school. Flexibiliteit gaat ook over het schakelen tussen doelen op die drie niveaus, waarbij ondersteuning zo kort mogelijk en zolang als nodig geboden wordt.

De scholen zien nog de meeste groeikansen in het effect op de klasvloer. Een aspect hierbij dat door de scholen wordt aangehaald, is de specifieke deskundigheid van de ondersteuner die de ondersteuning opneemt. Hierbij is vooral de kracht van het multidisciplinaire miniteam belangrijk. Ondersteuners kunnen samen in intervisie gaan, bij elkaar hospiteren, specifieke deskundigheden uitwisselen en al dan niet samen vertalen in ondersteuning op de klasvloer. De scholen geven qua effect op de klasvloer een opvallend verschil aan tussen basis- en secundair onderwijs. De context en structuur van het secundair onderwijs maken dat je als ondersteuner anders te werk moet gaan in het secundair onderwijs dan in het basisonderwijs. Daarom is het interessant om ondersteuners tijdens intervisie soms te groeperen per niveau waar ze het meest ondersteunen, zodat ze ook op dat vlak ervaringen en goede praktijken kunnen uitwisselen.

Hoe meer actieve ondersteuningsvragen er in een school zijn, hoe meer er effectief kan worden ingezet op schoolniveau. Ten eerste zijn de ondersteuners frequenter op de school aanwezig. Hierdoor is er sneller een vertrouwensband en worden ze sneller betrokken in de schoolwerking. Ten tweede is de kans groter dat er gelijkaardige ondersteuningsvragen zijn. Hierdoor is het vaak interessanter om de noden op schoolniveau aan te pakken in plaats van voor elke leerling apart. Scholen met een groter aantal actieve ondersteuningsvragen staan gemiddeld gezien positiever tegenover de co-creatie en efficiënte inzet. Deze effecten zouden ook door bovenstaande mogelijkheden verklaard kunnen worden.

Zoals bij elk onderzoek zijn er ook hier enkele beperkingen die we in het achterhoofd moeten houden bij het interpreteren van de resultaten. Ten eerste heeft de vraagstelling als doel om te peilen naar hoe de scholen de invulling van de principes van het ondersteuningsmodel ervaren. Deze bevraging doet dus geen directe uitspraak over de tevredenheid van de scholen of over de kwaliteit van de ondersteuning. Wanneer we deze zouden willen meten, moeten ook de vragen daarop betrekking hebben. Tot op heden kozen we ervoor om de vraagstelling nog niet aan te passen in afwachting van het nieuwe decreet leersteun en van een kwaliteitskader voor ondersteuning dat daar deel van zou uitmaken. Eens beiden verder uitgewerkt zijn, dan kan het zeker interessant zijn om gericht te peilen naar kwaliteit en tevredenheid. Ten tweede is de steekproef – ondanks de toename van het aantal respondenten over de jaren heen – nog steeds eerder beperkt. Daarom zijn er een aantal effecten die we wel in de steekproef terugvinden maar niet kunnen doortrekken naar de andere scholen in ons netwerk. De responsgraad voor de open vragen was daarenboven zeer laag. De antwoorden kunnen een extra duiding bieden bij de kwantitatieve resultaten maar kunnen niet op zichzelf niet veralgemeend worden. Ten slotte is de steekproef voor schooljaar 2020-2021 anders dan die van schooljaar 2019-2020. Hierdoor blijft de vergelijking tussen beide schooljaren een algemene schatting en wordt de evolutie eerder indirect gemeten.